

Aan:
Minister van der Wal
Landbouwoordvoerders van de coalitie

Utrecht, 9 juni 2022
Kenmerk: NAJK-3673NB
Betreft: open brief NAJK over aangekondigde doelenbrief

Geachte minister Van der Wal en landbouwoordvoerders de heer van Campen, de heer de Groot, de heer Boswijk en de heer Grinwis,

Morgen, vrijdag 10 juni, worden er twee Kamerbrieven naar de Tweede Kamer gestuurd. De ene gaat over de doelen per gebied, de ander over perspectief. Juist over die doelenbrief sturen wij jullie deze brief. Wij hebben daar namelijk grote zorgen over.

Nederland kent een aantal maatschappelijke opgaves waar wij als land- en tuinbouw onderdeel van de oplossing van kunnen zijn. Jonge boeren en tuinders willen nog lang hun passie uitvoeren in onze prachtige land- en tuinbouw. Als belangenbehartiger voor de jonge boeren en tuinders van Nederland heeft NAJK in de afgelopen periode al regelmatig aangegeven dat wij bereid zijn om stappen te nemen. Daarom zijn wij al eerder in samenwerking met andere partijen uit de primaire sector en agroketen met plannen gekomen. We hebben de volgende handreikingen gedaan:

1. Het [jongerenmanifest](#) waarin staat wat wij jonge boeren en tuinders nodig hebben voor een toekomstbestendige sector. Dit heeft NAJK gedaan in samenwerking met jongerenraden van: CONO kaasmakers, CRV, CZAV, Agrico, Royal Friesland Campina, Royal Avebe, DOC Kaas, Rouveen Kaasspecialiteiten, Royal Cosun, Royal Flora Holland, Rabobank, De Samenwerking, Coöperatie Koninklijke Agrifirm en Oxin Growers.
2. Een [stikstofplan voor de melkveehouderij](#) met een stikstofreductie van 26% voor deze sector middels innovatie, beter management en structuurmaatregelen. Opgesteld door de Coalitie Toekomstbestendige Melkveehouderij: NAJK, LTO, Rabobank en NZO.
3. De [maatwerkenpak](#) als alternatief voor de teelt beperkende maatregelen uit het 7^e actieprogramma en het addendum: NAJK, LTO, POV, NAV, BO Akkerbouw, NZO, Rabobank en Cumela.

Over deze handreikingen zijn wij nog in gesprek met zowel het ministerie als de politiek. Los van het feit dat geen enkele handreiking nog volledig door de overheid is opgepakt, is de doelenbrief bepalend of deze perspectiefvolle handreikingen überhaupt tot uitvoer kunnen komen. Wanneer onze grootste vier zorgen in de doelenbrief niet worden weggenomen, ziet NAJK de uitvoer hiervan uiterst somber in.

1. **KDW niet opnemen in de wettelijke stikstofdoelstelling**

Neem de KDW niet op in de wettelijke stikstofdoelstelling die behaald moet worden in 2030 conform de door het kabinet aangenomen motie Boswijk 39 925 XIV Nr. 103. Ga voor emissiereductie en daarnaast het behalen van de instandhoudingsdoelen van de natuurlijke habitats en de populaties van de soort waarvoor het N2000-gebied is aangewezen. Blijft de focus in de doelstelling op de KDW, dan zorgt deze eenzijdige blik voor onmogelijke reductieopgaves in het landelijk gebied met grote gevolgen van dien. Niet alleen voor de land- en tuinbouw, maar ook de agroketen en de leefbaarheid op het platteland.

2. **Geen verplichte zonering van bovenaf met bijbehorend reductiepercentage**

Nederland is geen kleurplaat. Nederland richt je niet van bovenaf in. Ons land is groot geworden door “polderprocessen” van onderop die draagvlak genieten. Zonering kan van onderop vanuit een gebiedsgerichte aanpak tot stand komen in samenspraak met het landelijk gebied zelf en dus boeren en tuinders. Zonering van bovenaf met hieraan gekoppeld een reductiepercentage past hier absoluut niet bij. Gebieden moeten beleidsruimte en financiële steun genieten van de Rijksoverheid om zelf met een aanpak te komen. Voor NAJK betekent dit zonder meer ruim baan voor innovatie.

3. **Legaliseer PAS-melders en interimmers**

PAS-melders en interimmers moeten zicht hebben op legalisatie als zij gaan deelnemen aan een gebiedsgerichte aanpak conform het regeerakkoord pagina 11. Immers, zonder legale status kunnen deze bedrijven niet investeren in stikstof, klimaat en water en kunnen deze ook niet overgenomen worden door een jonge boer. Een boer of tuinder krijgt namelijk geen financiering los bij de bank, omdat de Nederlandse Bank middels regelgeving hen verbiedt om deze bedrijven te financieren. Kortom: boeren en tuinders willen wel, maar kunnen niet.

4. Perspectief voor land- en tuinbouw is absolute randvoorwaarde voor een geslaagde gebiedsgerichte aanpak

NAJK pleit voor een economische autoriteit die gaat toetsen of agrarische bedrijven die deelnemen aan een gebiedsgerichte aanpak hier financieel sterker uitkomen. Dit punt is voor NAJK net zo hard een randvoorwaarde voor een geslaagde gebiedsgerichte aanpak als het behalen van de doelstellingen omtrent stikstof, klimaat en water. Jonge boeren willen door, ze willen investeren voor de toekomstige uitdagingen, maar dan moeten zij wel perspectief hebben. Zij kunnen dit alleen doen als zij een sterk bedrijf hebben. De gebiedsgerichte aanpak kan een belangrijke rol spelen om de jonge boeren en tuinders in positie te zetten. Dit kan door de boer en tuinder, de onderneming, de agroketen, als zijn of haar omgeving in hun kracht te laten komen, en op deze manier gezamenlijk te werken aan de toekomst.

Als op deze punten geen beweging komt vanuit het kabinet en de coalitie, dan wordt de uitvoering van onze handreikingen haast onmogelijk gemaakt. Dit ligt niet aan onze inzet, maar aan de politieke keuzes die dit kabinet maakt omtrent de aanpak van de doelen omtrent stikstof, klimaat en water.

Mocht de doelenbrief onze zorgen niet wegnemen, dan moeten we onze pijlen gaan richten op de Tweede Kamer in aanloop naar het debat over deze brief. Het is dan aan deze Kamer om onze zorgen weg te nemen en een toekomst voor jonge boeren en tuinders mogelijk maken!

Met vriendelijke groet,

Roy Meijer
Voorzitter NAJK